

D I S S E R T A T I O N E S .

D E

M A N N A ,
E T S A C C H A R O .

Proposita in Acad. Gron. & Omland.

A B

ANTONIO DEUSINGIO,

Med. ac Phil. Doct. Illiusque Prof.

Prim. Celsissimi Principis Gubernatoris
ac Provinciæ Archiatro.

GLONINGÆ,

Typis JOHANNIS COLLENI, Bi-
bliopolaë & Typographi, 1659.

DISSERTATIO
DE
SACCHARO.

Eluti MANNÆ
Mel affine est; sic
Saccharum Mellis species
existit: Illud Aër ge-
nerat; istud colligunt
Apes; hoc è plantis prognatum confit
plurimum Arte. Circa hoc verò non
una difficultas occurrit: dum nec Ve-
teres Recentioribus, nec forsan in-
ter se Veteres, nec Græci Arabibus,
in essentia rei declaranda congruere
videntur; insuperque variæ species
eiusdem ab Arabibus traditæ, ac re-
rum diversarum confuse distinctiones,
quin & Autorum optimorum versio-

D 7 nes

Ne Pagina aliquot vacuae supersint,
libet sequentia ad priores Dissertatio-
nes, de Unicornu & Lapide Be-
zoar, Appendicis loco annectere ver-
botenus desumpta ex Annot. D. Gui-
don. Patini, Medici Parisiensis, ad Tra-
ctatum de Peste D. Nic. Ellain.

DE MONOCEROTE.

Vortentosus ex-
 titit, qui ex commen-
 titio de Monocerotis
 cornu manavit abusus,
 sic plurimorum Medi-
 corum laudanda consilia, qui identi-
 dem suo quisque tempore, solidissimis
 rationum momentis illud expugna-
 runt, omnique experimentorum ge-
 nere proscribere aggressi sunt: dubio-
 que procul amandatam profus fuisse.

H 2 exole-

172 DE MONOCEROTE.

exoleviffetque, fi male caurum vulgus, cujus facile luditur ingenium, fraudem non adjuviffet promoviffetque, majori fide Empiricis Agyrtilque commodatâ, quàm Medicis, qui ejufmodi ludionum inventum profligare ferio moliti funt. Verum (Dei benignitate) irritus non fuit illorum conatus. Nam fi ufquequaque sublatus abufus non eft, valde certè attritus penèque extinctus eft, veteratorum opproprio, quibus technas fraudesque prorogare volupe eft. Quamobrem hîc de eo multis non agam, aliquot duntaxat adductis rationibus, quæ curiosis fatisfacere poterunt, ut ultimam huic monstro mactando manum adhibeam. Primò maxima difcrepancia diffenfioque eft inter Scriptores penes Monocerotis effentiam. Secundò in ejufmodi cornibus non fapor, non odor, aliave qualitas exiftit, quæ luculentum ullum falubritatis effectum prodere valeat. Terriò,
cùm

DE MONOCEROTE. 173

cùm cornuum materia materia sicillima sit, malè affectum corpus minimè nutrire, nisi forsan exsiccando, valent; quod longè commodius ex boum arietumve cornibus passim obviis efficeretur, quàm ex id genus suppositio, ex mari (ut ajunt) rubro transvecto, ut splendidiùs vaneat, & auro contra pendatur. Quartò, neque Hippocrates, neque Galenus, alijsve Medicinæ alicujus nominis autor, ullam unquam virtutem cornu Monocerotis ascripsit. Si quid verò ab aliquibus de eo scriptum, id ex auditis aliorumque relatu hæsitanter affirmatum. In re autem tanti momenti, Agyrtis, ex mendacio fraudibusque lucrum captantibus, neque peregrè advenientibus temerè credendum est. Quapropter unumquemque candidè hortor, ne ab hujusmodi captiosa merce ludificari se patiat, cum longè efficacioribus, præ hoc mentito, cornu Cervinum, viribus antestet. Eruditissimi

H. 3. morum

morum Medicorum autoritate nostra
 sententia fulcitur, maximè DD. Ca-
 pellani, Dureri, Petræi, Altini, Scho-
 læ quondam Parisiensis Doctorum;
 Mercurialis, Baccii, Sylvatici Ita-
 lorum; Thomæ Erasti, Germa-
 ni; sexcentorumque aliorum, quo-
 rum rationum momenta diffusius aliàs
 sumus enucleaturi. Quod si qui adhuc
 sint, qui fucum sibi fieri aveant, ma-
 lintque vesanis improbisque nebulo-
 nibus, quæstum inde aucupantibus;
 quam consultissimis candidissimisque
 hominibus, ex animi sententia re-
 rumque peritia de eo monentibus cre-
 dere: eis saltem autor fuerim, ut pe-
 riculum faciant: tumque suo compe-
 rient damno, quæcunque de ejusmodi
 cornu mirabilibus memorantur, me-
 ras esse nugas: tumque respondere po-
 terunt, quod Apollonius Damidi sci-
 scitanti, num crederet mirandis vir-
 tutibus, quæ vasculo ex cornu Mo-
 nocerotis conflato tribuebantur, fa-
 stiv: et

DE MONOCEROTE. 175

stiviter respondit, *Credam*, inquit, *ubi rescivero ditionis illius Regem esse immortalem.* Sed hæc satis de Monocerotis supposititio cornu. Qui plura velit, *Paræum libr. 21. Chirurgia* legat, ubi strenuissimis rationibus experimentisque anilia de illo ludicro amuleto deliramenta perdoctè refutantur.

DE BEZOARDICO LAPIDE.

SI Gallicus Democritus jure merito laudandus veniat, quòd molam cæteris omnibus anteponat lapidibus, ob illius usum generi humano adeò necessarium: vice versâ potiorique ratione Bezoardicum lapidem insectari mihi liceat, cum eo velut instrumento Empirici sordidique Pharmaceutæ tot hominum myriadas miserè circumvenerint, ex quo lapis iste offensionis adinventus est. Lapis, inquam, offensionis, in quem jam pridem legitima abdicata medendi methodo vique regia ab Hippocrate & Galæno

commonstrata, turpiter adeo impactum est. Falsis infandisque experimentis fide temerè habitâ. Infandus lapis, à quo tot fere offensi sunt, quot à strenuissimis remediis adjuti. Facile planumque mihi foret, solidis celeberrimorum Autorum autoritatibus, velut validissimis machinis, extractum dudum ex isto fabuloso chimericoque lapide ædificium diruere. Sed quia inveteratus iste abusus, lucrionum sordibus & dolis introductus, exolescere incipit, egregio Medicorum, tam infami mangonio infensorum, studio & operâ, non ita multus erò. &c. *Et post.* Rationis cedite potentiæ, tot eximiorum Europæ Medicorum à Domino Guiberto in Medici officiosi & domestici libello curiosè citatorum. Illis cedite, quos hic succenturiabo, ut intelligatis, unam esse æquabilemque toto orbe de eo sententiam. Nicolaus Boccangelinus Hispanus eruditissimus, Imperatorius Medicus in tra-

statu

Statu febrium malignarum & pestilent. capit. 17. ejus usum condemnat, &c Hieronymus Rubeus Ravennas Clementis VIII. Medicus nominatissimus, Comment. in cap. 7. l. 3. Celsi, hujus lapis fallaciam his exprimit verbis. Non diffiteor in febribus malignis, magnatibus viisque illustribus quàm plurimùm lapidem Bezoardicum me sapiusculè præscripsisse ad 8. 10. 16. grana: verum nihil unquam laudabile exinde subsecutum, observatum est, neque sudorem, neque vomitum, neque alvi fluorem, nullumve subsidium aut emolumentum: etsi splendide lapides isti cõempti fuissent, pro veris nativisque haberentur, ab opulentis & eminentibus viris comparati. Præterea opera pretium facturum arbitror, si moneam lapides illos fictitios esse & adulteratos, quod nobis innotuit in Clementis VIII Pont. Max. felicitis memoria, morbo, in quo ex lapidibus istis supra quadraginta ad nos allatis, ne granum quidem legitimum optimaque nota deprehendere licuit. Martianus Medicus Romanus Commentariis

178 DE BEZOARDICO

mentariis in Hippocrat. qui, nihil præter nomen atque opinionem ex lapide Bezoardico nobis superesse, ait, circa ullum successum; quod verissimum ex notis ab autoribus illi assignatis experientiaque comprobatur. Rodericus à Fonseca, Professor Patavinus celeberrimus, tractatu de febribus malignis, ingenuè fatetur nullam unquam memorabilem ex lapide Bezoardico, sæpe sæpius in febribus malignis à se exhibito, effectum conspexisse. Præterea, lapides omnes Bezoardicos hodierno die adulterari, ut nulli genuini reperiantur. Joannes Colla Belluensis, Italus eruditione clarissimus, Ducisque Urbinatis Medicus cubicularius, libro cui nomen *Cosmiter Medicus*, longiusculo de lapide Bezoardico tractatu, illos sugillat, qui illius usum citra rationem deprædicant, quique passim omnibus in morbis eo promiscuè utuntur, propter lucrum inde dimanans. Theodorus Angelutius *libr. 3. de Febrib. malign. curat.* eum sic improbat. *Omnibus Medisis*

Medicis consulo, ne ejusmodi credant lapidi, neve ullo modo in usum vocent, cum certissimè constet, nullum extare qui adulteratus non sit: multique viri egregii fideque dignissimi profitentur, atque etiam ego met audacter affirmo, ex illius usu nulli usquam egroto opatum fructum successisse. Thomas Minadous, Medicus Italus etiam clarissimus, his astipulatur libro de febribus malignis cap. 15. Nec admitto (ait) nec in Bezoardico lapide vim ullam occultam deprehendo, qua febribus opulari possit malignis: meaque sententia est, commenta esse anilesque fabulas, quicquid ab Arabibus de eo scriptum, & a recentioribus etiamnum ventilatum est. Pluries enim variisque in egrotantibus illum prescripsi, sed frustraneo semper eventu. Aloisius Mondella in medicam. simplicium examine; Medicum quendam ait sibi notum, qui lapidem ex hydrargyro & auro fabricaret, quem Bezoardicum nominabat, ex cujus usu plurimam interibant. Paræm libr. 11. cap 44. asserto.

178 DE BEZOARDICO

mentariis in Hippocrat. qui, nihil præter nomen atque opinionem ex lapide Bezoardico nobis superſſe, ait, circa nullum ſucceſſum; quod veriſſimum ex notis ab autoribus illi assignatis experientiaque comprobatur. Rodericus a Fonſeca, Profeſſor Patavinus celeberrimus, tractatu de febribus malignis, ingenuè fateretur nullum unquam memorabilem ex lapide Bezoardico, ſape ſapius in febribus malignis à ſe exhibitio, effectum conſpexiſſe. Præterea, lapides omnes Bezoardicos hodierno die aduterari, ut nulli genuini reperiuntur. Joannes Colla Belluensis, Italus eruditione clariffimus, Ducisque Urbinatis Medicus cubicularius, libro cui nomen *Cosmiter Medicæus*, longiuſculo de lapide Bezoardico tractatu, illos ſugillat, qui illius uſum citra rationem deprædicant, quique paſſim omnibus in morbis eo promiſcuè uruntur, propter lucrum inde dimanans. Theodorus Angelutius *libr. 3. de Febr. malign. curat.* eum ſic improbat. Omnibus
Medicis

Medicis consulo, ne ejusmodi credant lapidi, neve ullo modo in usum vocent, cum certissime constet, nullum extare qui adulteratus non sit: multique viri egregii fideque dignissimi profitentur, atque etiam ego me audacter affirmo, ex illius usu nulli usquam aegroto operatum fructum successisse. Thomas Minadous, Medicus Italus etiam clarissimus, his astipulatur libro de febris malignis cap. 15. Nec admitto (ait) nec in Bezoardico lapide vim ullam occultam deprehendo, qua febris opitulari possit malignis: meaque sententia est, commenta esse anilesque fabulas, quicquid ab Arabibus de eo scriptum, & a recentioribus etiamnum ventilatum est. Pluries enim variisque in aegrotantibus illum prescripsi, sed frustraneo semper eventu. Aloisius Mondella in medicam. simplicium examine; Medicum quendam aut sibi notum, qui lapidem ex hydrargyro & auro fabricaret, quem Bezoardicum nominabat, ex cujus usu plurimi interibant. Paræum libr. 11. cap 44. asserto.

180 DE BEZŒARD. LAP.

assertorem advoco, omnesque Bezoardicos Paranympnos & Chymicos ad unum provoco, ut adductis inibi rationibus satisfaciant, Chirurgus licet duntaxat ille fuerit; hinc D. Ludovicum Guyonum Dolensem *variar. lection. tom. I. cap. 10. lib. 1.* Riolanum patrem, Parisiensem Medicum eruditissimum *Comment. in Fernel. c. 17. l. 2.* Andream Laurentium Henrici IV. Gallorum Regis Archiatrum *Consil. cap. 1. & 14. &c.*

C O R R I G E N D A.

PAG. 32. lin. 19. leg. quas. Pagina 37. lin. 4. & 6. vestigali. *ibid. l. 14* vestigal. Pag. 41. l. 9. mastiche Pag. 97. leg. 6. frustra. Pag. 101. l. II. frustra. itemque p. 123. l. 17. Pag. 140. l. 19. *magna.* Pag. 141. l. 5. *melleum.*

F I N I S